

4037372 ASHEVM : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อม;ศค.ม. (สิ่งแวดล้อม)

อังกูร หงษ์คณานุเคราะห์ : การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของสังคมเมืองกับฝน (THE CHANGE IN THE HUMAN RELATION WITH HIS ENVIRONMENT: A CASE STUDY OF THE RELATION BETWEEN THE CHANGE OF URBAN SOCIETY AND RAIN) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ธวัชชัย บุญโชติ Ph.D., ปุสดี มอนซอน M.O.H., 218 หน้า ISBN 974-04-1488-5

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสู่ลักษณะของเมืองกับฝน โดยมีพื้นที่ศึกษาในชุมชนเพิ่มสิน-วัดเกาะ เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์

แนวทางการศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับฝนว่ามีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวแปรที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ 1. การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม 2. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ และ 3. บทบาทความสามารถในการนำทรัพยากรมาใช้ของกลุ่มองค์กรต่างๆ โดยแนวการวิเคราะห์ในครั้งนี้ได้อาศัยแนวคิดสำคัญ คือ แนวคิด การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม การกลายเป็นเมืองและนิเวศวิทยาวัฒนธรรม

สำหรับผลการศึกษา ในครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนแรกเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรทั้ง 3 กลุ่มในข้างต้นกับอิทธิพลที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับฝน ซึ่งพบว่า ในภาวะของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มตัวแปรนั้นมีสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มตัวแปรเหล่านี้เกิดจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวเข้ามายังชุมชนผ่านกลายเป็นเมือง โดยในเบื้องต้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการขยายตัวของเขตเมือง จนกระทั่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่นๆ ตามลำดับ ขณะที่ การเปลี่ยนแปลงบทบาทความสามารถในการนำทรัพยากรมาใช้ของกลุ่มองค์กรต่างๆ นั้น ไม่ได้มีอิทธิพลอย่างชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงภายในชุมชน หากแต่กลุ่มองค์กรต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องนั้นเป็นไปในลักษณะของการเข้ามามีบทบาทในการจัดการแก้ปัญหาและวางแผนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำและฝน

ส่วนต่อมาคือการวิเคราะห์ตามแนวคิดนิเวศวิทยาวัฒนธรรมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลของความสัมพันธ์จากการเปลี่ยนแปลงระหว่างเทคโนโลยีกับแบบแผนพฤติกรรมของคนในชุมชน ซึ่งการกลายเป็นเมืองของชุมชนที่เพิ่มขึ้นได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับฝนและหมายรวมถึงสิ่งแวดล้อมโดยรวมนั้นเกิดการถอยห่าง / แปรแยกออกจากกัน โดยมีผลที่ตามมาของการกลายเป็นเมือง ไม่ว่าจะเป็นแบบแผนการจัดการในลักษณะของเมืองหรือเทคโนโลยีได้เข้ามามีอิทธิพลแทรกกลางระหว่างความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะและแนวคิดของคนในชุมชนต่อฝนหรือการใช้ทรัพยากรอื่นๆ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้เสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนเพื่อการพัฒนาต่างๆ ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตั้งแต่ในระดับนโยบาย เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามแผนการพัฒนานั้น ไม่ได้มีเพียงส่วนของเป้าหมายตามนโยบายเท่านั้นแต่ยังมีผลต่อความสัมพันธ์ภายในชุมชนและที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่จะได้รับผลกระทบอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้

4037372 SHEV/M : MAJOR: ENVIRONMENT; M.A. (ENVIRONMENT)
KEY WORD : SOCIAL-CULTURAL CHANGE / URBANIZATION/ RAIN

ANGKOON HONGKANANUKRAW: THE CHANGE IN THE HUMAN RELATION WITH HIS ENVIRONMENT: A CASE STUDY OF THE RELATION BETWEEN THE CHANGE OF URBAN SOCIETY AND RAIN. THESIS ADVISORS: THAWATCHAI BOONCHOTE, Ph.D. PUSTEE MONZON, M.O.H., 218 P. ISBN974-04-1488-5

The objective of this research was to investigate the relationship between society in the transition to urbanization and rain. Through qualitative approach, the research was undertaken in Permsin-Wat Goh community, Saimai District, Bangkok

The conceptual framework of the research comprised 3 group of factors:

1) changes in the physical and environmental aspects, 2) changes in socio-cultural and economic aspects, and 3) the role and capability of local organizations in making use of natural resources. Major concepts and theory used in the research were the concept of socio-cultural change, the concept of urbanization, and the cultural ecology theory.

The research results showed that economic growths due to urbanization brought about the change in those three groups of factors. However, the change in the role and capability of local organization had no influence on the change in community. Those organization were involved in the water and rain matters in terms of problem solution and planning rather than making use of water and rain directly. The cultural ecological analysis revealed a clear relationship between the changing technology and the behavioral pattern of the people in the community. Urbanization was considered a cause of looser relationship between the people and rain as well as other natural resources.

It was recommended that those involved with planning and development should be aware of the impact of socio-cultural changes because the plans could bring about not only the expected change but also the change on the relationship within the community and the impact on the environment.